

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžk/22/2019
Identifikačné číslo spisu: 1018200152
Dátum vydania rozhodnutia: 18.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1018200152.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu (spravodajca) a sudkýň JUDr. Eriky Čanádyovej a JUDr. Moniky Válašikovej, PhD. v právnej veci žalobcu: Lesoochranárske zoskupenie VLK, občianske združenie, IČO: 31 303 862, Tulčák 310, právne zastúpeného: JUDr. Iveta Rajtáková, advokátka, Štúrova 20, Košice, proti sťažovateľovi (pôvodne žalovanému): Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, Námestie Ľ. Štúra 1, Bratislava, za účasti ďalších účastníkov konania: 1) Lesy Slovenskej republiky, š.p., odštepny závod Slovenská Lupča, Lichardova 52, Slovenská Lupča a 2) Združenie domových samospráv, Námestie SNP 13, Bratislava, P. O. Box 218, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 9220/2017-9.2 (54/2017-rozkl.) zo dňa 27. novembra 2017, v konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/21/2018-131 zo dňa 26. septembra 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť sťažovateľa (pôvodne žalovaného) proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/21/2018-131 zo dňa 26. septembra 2018 z a m i e t a.

Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave podľa § 191 ods. 1 písm. e) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok („SSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. 9220/2017-9.2 (54/2017-rozkl.) zo dňa 27. novembra 2017 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie“) a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobcovi priznal voči žalovanému úplnú náhradu trov konania a ďalším účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Napadnutým rozhodnutím žalovaný zamietol rozklad žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie č. 7413/2017-6.3 zo dňa 04. októbra 2017 (ďalej aj len „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým žalovaný ako prvostupňový orgán povolil výnimku zo zákazov ustanovených § 35 ods. 1 písm. b) a e) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 543/2002 Z. z.). Lesy Slovenskej republiky, š. p., odštepny závod Liptovský Hrádok (ďalej aj len „žiadateľ“) žiadosťou zo dňa 27. júla 2017 požiadali o povolenie výnimky zo zákazov ustanovených v § 35 ods. 1 zákona č. 543/2002 Z. z. na usmrtenie šiestich jedincov medveďa hnedého v poľovnom

revíri CHPR Nízke Tatry a troch jedincov medveďa hnedého v poľovnom revíri Fatra. Na základe výnimky udelenej prvostupňovým rozhodnutím mohol žiadateľ usmrtiť (odstreliť) dvoch jedincov medveďa hnedého v poľovnom revíri CHPR Nízke Tatry, držať ich a prepravovať. Výnimku zo zákazu § 35 ods. 1 písm. b) zákona č. 543/2002 Z. z. žalovaný nepovolil vo zvyšku žiadosti (t. j. traja jedinci medveďa hnedého v poľovnom revíri Fatra a štyria jedinci medveďa hnedého v poľovnom revíri CHPR Nízke Tatry). Prvostupňovým rozhodnutím žalovaný určil podmienky v zmysle § 82 ods. 12 zákona č. 543/2002 Z. z. Odstrel bolo možno zrealizovať od právoplatnosti rozhodnutia - do 15. decembra 2017 postriežkou na lokalitách Čierna dolina (k.ú. X.) a Olešková (k.ú. O.) a posliedkou v území ochranného pásma NP Nízke Tatry v okolí týchto lokalít. Hmotnosť usmrtených jedincov nemala presiahnuť 100 kg resp. šírka prednej laby mala byť max. 12 cm a zároveň dĺžka zadnej laby do 21 cm. Odstrelu nemalo predchádzať vnadenie mäsitou návnadou. Plánovaný čas lovu mal byť vopred oznámený Štátnej ochrane prírody SR (ďalej aj len „ŠOP SR“) - Správe NP Nízke Tatry. Odstrel mal byť neodkladne oznámený kontaktnej osobe s cieľom kontroly dodržiavania podmienok výnimky a vykonania prehliadky usmrteného jedinca. Do príchodu zamestnanca kontaktnej osoby mal byť ulovený medveď ponechaný na mieste odlovu, pričom meranie vykonáva výhradne kontaktná osoba. Žiadateľ mal umožniť zamestnancovi kontaktnej osoby odber vzorky (zo srsti, svaloviny, vnútorných orgánov, krvi a pod.) a zubu usmrteného medveďa na účely analýz. Žiadateľ mal žalovanému do 2 týždňov od realizácie usmrtenia zaslať formulár „Hlásenie o usmrtení medveďa hnedého“ s údajmi o usmrtenom jedincovi.

2. Krajský súd preskúmaval napadnuté rozhodnutie s ohľadom na § 40 ods. 2 a ods. 3 písm. b) a c) zákona č. 543/2002 Z. z., podľa ktorého pre povolenie výnimky usmrtiť chráneného živočícha musia byť kumulatívne splnené tri podmienky. Musí ísť o odôvodnený prípad povolenia výnimky, ďalej neexistuje iná ekonomicky a technicky zrealizovateľná alternatíva a treťou podmienkou je, že výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli.

3. Prvá podmienka zameraná na ochranu verejného zdravia a verejnej bezpečnosti ľudí bola splnená, keďže žalovaný dôvodil synantropnými jedincami medveďa hnedého hľadajúcimi potravu v blízkosti ľudských sídiel a útočiacimi na človeka, pričom uvedené podložil stanoviskom ŠOP SR č. ŠOP SR/1310-004/2017 zo dňa 8. septembra 2017 a vyjadreniami osôb napadnutých medveďom hnedým. Ostatné dve podmienky však vyhodnotil ako nesplnené.

4. Vo vzťahu k posúdeniu inej alternatívy riešenia poukázal na to, žalovaný túto videl v možnom umiestnení jedincov medveďa hnedého v zoologických záhradách na území SR, ktoré uvedené odmietli pre naplnený stav. Krajský súd konštatoval, že v administratívnom spise sa nenachádza o zmienka o žiadosti žalovaného o vyjadrenie záujmu/nezáujmu o umiestnenie zo strany zoologických záhrad, pričom materiál neobsahoval ani prípadné odpovede zoologických záhrad. Nepreukázal ani tvrdenie, že zoznam zoologických záhrad vedie priebežne a priebežne sa (telefonicky) informuje ohľadom prípadného umiestnenia (napr. spracovaním podkladov ku konkrétnemu dňu alebo úradným záznamom zachytávajúcim proces zisťovania). Zaoberanie sa inou alternatívou z napadnutého rozhodnutia nevyplýva. Podľa krajského súdu tak žalovaný nepreveril existenciu inej ekonomicky a technicky zrealizovateľnej alternatívy dostatočne. V tejto súvislosti pripomenul, že usmrtenie chráneného živočícha môže byť vždy až poslednou možnosťou prichádzajúcou do úvahy, ak všetky predchádzajúce a miernejšie alternatívy sú nereálne alebo nezrealizovateľné, za týmto účelom však musí orgán verejnej správy dostatočne zistiť skutkový stav veci, čo sa v tejto veci nestalo.

5. Nesplnenie tretej podmienky krajský súd odôvodnil tým, že hoci žalovaný dôvodil zvyšujúcim sa stavom populácie medveďa hnedého, vo svojich rozhodnutiach neuviedol žiadne konkrétne údaje o stave medveďov hnedých v poľovnom revíri CHPR Nízke Tatry. Len všeobecný odkaz na Program starostlivosti o medveďa hnedého (ursus arctos) na Slovensku z novembra 2016 vypracovaný ŠOP SR nie je postačujúci. Absentuje zmienka o tom, či je možné zistiť stav populácie v dotknutom poľovnom revíri resp. koľko jedincov sa v ňom nachádza, s akou tendenciou ich výskytu (zostupná, vzostupná), koľko synantropných jedincov sa tam vyskytuje a následky ich konania. Krajský súd konštatoval, že žalovaný sa dostatočne nevysporiadal s argumentom žalobcu o všeobecných záveroch týkajúcich sa

jedincov medveďa hnedého v inej oblasti (TANAP), keďže len všeobecne uviedol, že ide o inú lokalitu. Pokiaľ nepostupoval podľa údajov z TANAPu, bolo potrebné, aby uvedené dostatočne odôvodnil.

6. Krajský súd poukázal aj na skutočnosť, že synantropný jedinec medveďa hnedého sa vyznačuje jeho nebezpečnosťou pre človeka (napadnutie človeka, ohrozovanie človeka, vyhľadávanie potravy v blízkosti ľudských sídiel), preto je potrebné náležite špecifikovať jedinca, ktorý sa má usmrtiť na základe povolenej výnimky. Usmrtením náhodného jedinca medveďa hnedého na základe povolenej výnimky, ktorý nemusí vykazovať znaky nebezpečnosti pre človeka, sa totiž problém so synantropným jedincom nerieši. Defektného jedinca medveďa hnedého, ktorý má byť usmrtený, a jeho charakteristiku je potrebné pretaviť do rozhodnutia podľa § 40 zákona č. 543/2002 Z. z.

7. Z formálneho hľadiska krajský súd videl pochybenie aj v tom, že v odôvodnení druhostupňového rozhodnutia sa uvádza výlučne právny názor osobitnej (rozkladovej) komisie, ktorá však má len poradnú funkciu, no názor ministra ako kompetentného a funkčne príslušného orgánu podľa § 61 ods. 2 SP prakticky absentuje. Táto skutočnosť súvisí s funkčnou príslušnosťou orgánu rozhodujúceho o rozklade a jeho vyhodnotením skutkového a právneho stavu veci, ktorý v predmetnej veci chýba. Uvedené nemožno zhojiť jedinou (poslednou) vetou odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, podľa ktorej minister konštatoval, že bolo potrebné rozhodnúť tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia. Z tohto dôvodu krajský súd konštatoval nezrozumiteľnosť rozhodnutia vo vzťahu k tomu, či svoj právny názor prezentuje minister alebo osobitná (rozkladová) komisia ako orgán rozhodujúci o rozklade.

8. Sťažovateľ (pôvodne žalovaný) podal proti rozsudku krajského súdu včas kasačnú sťažnosť z dôvodu, že krajský súd neskúmal, či ďalší účastník 2/ Združenie domových samospráv mal procesnú subjektivitu a súčasne nebolo preukázané, že Marcel Slávik je oprávnený konať ako štatutárny orgán za ďalšieho účastníka 2). Krajský súd vec nesprávne právne posúdil a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Rozsudok krajského súdu považoval za nesprávny z dôvodu podľa ust. § 440 ods. 1 písm. h) SSP. Opätovné prejednanie a rozhodnutie v tejto veci by neprinieslo vecne iné alebo výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka. S ohľadom na tú skutočnosť, že rozhodnutie stratilo platnosť opätovné prejednanie a rozhodnutie veci by neprinieslo pre žalobcu vecne iný, či výhodnejší výsledok, nakoľko žalovaný by bol povinný konať zastaviť vychádzajúc zo stanoviska Najvyššieho súdu zo 4. júna 2014 č. Snj 72/2013. V súvislosti s uvedeným žalovaný poukazuje na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, od ktorej sa správny súd v tomto konaní odklonil, napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Sžp/2/2013 zo dňa 20.08.2014, rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Sžo/80/2014 zo dňa 02.12.2014, rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Sžo/83/2014 zo dňa 02.12.2014, rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Sžo 89/2014 zo dňa 02.12.2014, rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Sžo/8/2014 zo dňa 29.01.2015, rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Sžo/48/2014 zo dňa 29.01.2015, rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Sžo/86/2015 zo dňa 25.05.2015, rozhodnutie NS SR sp. zn. 8Sžo/74/2014 zo dňa 21.07.2016, rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Sžo/116/2015 zo dňa 27.07.2016, ako aj na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, napr. uznesenie US sp. zn. I. US 783/2014.

9. Ďalší účastník 2) vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že Marcel Slávik je predsedom ďalšieho účastníka 2) nepretržite od 16. apríla 2011, čo preukazuje odkazom na výpis z registra občianskych združení. Ďalej poukázal na to, že ďalší účastník 2) všetky úkony realizoval kvalifikovanou autorizáciou podľa § 19 ods. 1 správneho poriadku v spojení s § 23 zákona o e-Governmente, kedy je konanie právnickej osoby preukázané, ak je podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom. Uvedené preukazuje vyjadrením Úradu podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu. Poukázal na zákaz ingerencie štátu do činnosti občianskych združení prejavujúcim sa vo vylúčení skúmania ich vnútornej činnosti. Stotožnil sa s rozsudkom krajského súdu. K námietke sťažovateľa ohľadom toho, že nie je potrebné dokazovať skutočnosti, ktoré sú správnomu orgánu známe z jeho úradnej činnosti uviedol, že je pravdou, že v tomto konkrétnom prípade nemusel zaobštarávať dôkaz, ale mohol použiť dôkazy, ktoré získal už skôr, ak sa nimi podarilo úplne a presne zistiť skutkový stav. Nemusel teda zabezpečovať samostatný dôkaz, ale mal zabezpečiť dôkaz predchádzajúcou úradnou činnosťou a tento mal uviesť a špecifikovať v rozhodnutí ako podklad pre jeho rozhodnutie. K podkladom zo strany ŠOP SR uviedol, že práve ich odborné zistenia sú skutkovým podkladom. K stanovisku rozkladovej komisie uviedol, že ide o

podklad pre rozhodnutie samotného ministra a preto je tento povinný uviesť ako sa vysporiadal s týmto podkladom aj vo vzájomnej súvislosti s ostatnými zabezpečenými dôkazmi.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky <. (§ 137 ods. 2 a 3 SSP) a kasačnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 461 SSP zamietol.

11. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že kľúčovým aspektom v prejednávanej veci bolo posúdenie otázky, či bol v prejednávanej veci presne a úplne zistený skutkový stav, pričom s uvedeným súviselo aj naplnenie zákonných podmienok na povolenie výnimky, ktorej výsledkom by bolo usmrtenie chráneného živočícha. Relevantnou pre prejednanú vec je však časovo obmedzená platnosť dotknutého rozhodnutia, ktorá uplynula ku dňu 15. decembru 2017.

12. Kasačný súd sa v prejednávanej veci plne stotožňuje s názorom krajského súdu, uvedeným v bodoch 23 až 29 odôvodnenia. K tomuto uvádza, že „úspešnosť“ žiadateľa o výnimku nastáva len za predpokladu, že je splnená každá z podmienok uvedená v § 40, pričom po splnení týchto je možné povoliť činnosti a zásahy, ktoré sú zákonom a priori zakázané. Na začatie konania o povolení výnimky postačuje samotná eventualita zásahu do prirodzeného vývoja obzvlášť chráneného živočícha, a práve s ohľadom na pravdepodobnosť poškodenia a mieru škodlivosti zásahu je potrebné, aby sa príslušný správny orgán vysporiadal s tým, či neexistuje iná ekonomicky a technicky zrealizovateľná alternatíva (druhá podmienka) a či výnimka neohrozí zabezpečenie priaznivého stavu ochrany populácie chráneného živočícha v jeho prirodzenom areáli (tretia podmienka).

13. Príslušný správny orgán nesmie konať ľubovoľne a jeho úvahy musia byť preskúmateľné a to aj s ohľadom na podklady, ktoré tvoria obsah administratívneho spisu. Pokiaľ teda sťažovateľ deklaroval, že posudzoval inú alternatívu riešenia, spočívajúcu v umiestnení medveďov do zoologických záhrad je možné stotožniť sa s názorom krajského súdu, že pre hodnoverné preukázanie takého posudzovania a v tejto súvislosti aj splnenia druhej zákonnej podmienky pre udelenie výnimky bolo potrebné, aby administratívny spis obsahoval nejaký dôkaz. Argument, že ide o skutočnosť, ktorá je správne orgánu známa z jeho úradnej činnosti nič nemení na tom, že správny orgán náležite nepreukázal, že túto alternatívu preskúmaval, čo má za následok, že v tomto smere nebol náležite zistený skutkový stav. Kasačný súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu (bod 27), že sťažovateľ taktiež nevykonával úkony resp. nezabezpečil dostatok podkladov, ktoré by náležite a konkrétne špecifikovali údaje o stave medveďov hnedých v poľovnom revíri CHPR Nízke Tatry. Pokiaľ sa odvoláva na zvyšujúci sa stav populácie medveďa hnedého v dotknutej lokalite nie je pre zistenie presného a úplného skutkového stavu veci postačujúce, ak len všeobecne odkáže na Program starostlivosti o medveďa hnedého (ursus arctos) na Slovensku z novembra 2016 vypracovaný ŠOP SR. Pokiaľ ide o sťažovateľovu námietku vo vzťahu k tomu, že nebolo preukázané, že Marcel Slávik bol oprávnený konať za ďalšieho účastníka 2), kasačný súd poukazuje na stanovky ďalšieho účastníka 2) a údaje uvedené v registri občianskych združení, vedeného Ministerstvom vnútra SR, túto považuje za nedôvodnú. K namietanému odklonu od predchádzajúcej judikatúry, v rámci ktorej sa bolo konanie zastavené, kasačný súd uvádza, že túto považuje za nedôvodnú a poukazuje na to, že samotné uplynutie doby platnosti výnimky v rozhodnutí ešte samo o sebe nemusí v každom prípade zakladať dôvod pre odmietnutie meritórneho prieskumu. Hoci aj dôjde k strate účinkov rozhodnutia v dôsledku uplynutia lehoty, nemožno za predpokladu, že bolo uplatnené subjektívne právo odmietnuť súdnu ochranu, pretože jej primárny obsah založený na možnosti zrušenia nezákonného rozhodnutia sa tým dostáva do sekundárnej podoby, ktorej podstatou je vytvorenie základu pre náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

14. Rozhodnutie, ktorým bola povolená výnimka malo obmedzenú platnosť in concreto do 15. decembra 2017. Z tohto dôvodu už by predmetné rozhodnutie nebolo možné realizovať, práve z dôvodu tohto časového obmedzenia. V rámci ďalšieho administratívneho konania už nie je právne prípustné

preskúmať, či existujú podmienky na udelenie výnimky, a teda už len z formálneho hľadiska musí byť uvedené rozhodnutie zrušené. Kasačný súd sa v plnom rozsahu stotožňuje s právnym názorom krajského súdu v bodoch 23 až 29 odôvodnenia rozsudku, s tým, že je potrebné ozrejmiť, že v ďalšom konaní vzhľadom na časové obmedzenie výnimky do 15. decembra 2017 sa už správny orgán ďalším skutkovým stavom v rámci administratívneho konania nemôže zaoberať (t. j. nemôže doplniť skutkový stav). Uvedené však nepredstavuje prekážku udelenia novej výnimky na základe novej žiadosti .

15. O náhrade trov kasačného konania rozhodol tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu podľa § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP nepriznal, žalobcovi ich nepriznal, pretože mu v konaní nevznikli a ďalším účastníkom náhradu trov konania nepriznal v zmysle § 169 SSP, keďže im nevznikli trovy v súvislosti s plnením povinnosti.

16. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.